

ZAMONAVIY TA'LIM USULLARI

Namazova Zarina Murodjonovna

Samarqand shahar Samarqand iqtisodiyot va servis instituti akademik litseyi o'quvchisi.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15052674>

Annotatsiya. Zamonaviy ta'lim usullari ta'lim jarayonini yanada samarali, interaktiv va shaxsiylashtirilgan qilishga qaratilgan. Bu usullar o'quvchilarning bilimlarini mustahkamlash, kreativ fikrlash va ijodiy qarorlar qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Aktiv o'quv, masofaviy ta'lim, innovatsion yondoshuvlar va raqamli texnologiyalar kabi metodlar bugungi ta'lim tizimining ajralmas qismiga aylangan. Ta'lim jarayonining individualizatsiyasi va texnologiyalar orqali ta'lim olish imkoniyatlarining kengayishi o'quvchilarga o'z vaqtlarini va resurslarini samarali boshqarish imkonini beradi. Ushbu maqolada zamonaviy ta'lim usullarining afzalliklari, texnologiyalar bilan integratsiyasi, o'qituvchilarning roli va ta'limning kelajagi haqida so'z yuritiladi. Zamonaviy metodlar o'qituvchilar va o'quvchilarga ta'lim jarayonini ilg'or, qiziqarli va samarali qilishda yordam beradi.

Kalit so'zlar: Zamonaviy ta'lim, aktiv o'quv, masofaviy ta'lim, shaxsiylashtirilgan ta'lim, kreativ fikrlash, innovatsion ta'lim, raqamli texnologiyalar, sun'iy intellekt, virtual haqiqat, o'qituvchining roli, ta'limning kelajagi, interaktiv o'qitish.

Zamonaviy ta'lim usullari bugungi kunda ta'lim tizimlarining samaradorligini oshirish va o'quvchilarning individual ehtiyojlariga javob berish uchun muhim ahamiyat kasb etadi. Global miqyosda ta'lim tizimlari o'zgarmoqda va yangi texnologiyalar, innovatsiyalar va metodologiyalar joriy qilinmoqda.

Zamonaviy ta'lim usullarining asosiy yo'nalishlari o'quvchilarning nafaqat bilimlarini, balki ularning tanqidiy fikrlash, ijodkorlik va mustaqil qarorlar qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan. Ushbu usullar o'quvchilarga an'anaviy o'qitish uslublaridan farqli o'laroq, ko'proq interaktiv va talabchan yondoshuvlarni taklif qiladi. Aktiv o'quv — bu o'quvchilarning ta'lim jarayonida faol ishtirok etishini ta'minlashga qaratilgan metod. Bunda o'quvchilar o'zlarini o'rganish jarayonida faqat kuzatuvchi emas, balki faol ishtirokchi sifatida namoyon bo'ladilar. Bu metodga guruh ishlari, munozaralar, amaliy mashg'ulotlar va boshqalar kiradi. Aktiv o'quv usullari o'quvchilarda o'zlashtirilgan bilimlarni amalda qo'llash ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Zamonaviy ta'limda har bir o'quvchining individual ehtiyojlari va qobiliyatlari hisobga olinadi.

Bu, o'quvchilarni o'z xohishlariga ko'ra o'qitish, o'z-o'zini rivojlantirishga yo'naltirish, o'quvchilarga o'zlariga mos o'quv rejalarini tuzish imkoniyatini beradi. Masalan, shaxsiylashtirilgan o'quv platformalari va onlayn kurslar bu yondoshuvni qo'llab-quvvatlaydi.

Masofaviy ta'lim esa o'quvchilarning o'qish jarayonini onlayn rejimda davom ettirishiga imkon beradigan metod hisoblanadi. Internet, videodarslar, interaktiv platformalar va mobil ilovalar orqali ta'lim olish mumkin. Ushbu usul zamonaviy ta'limning eng yirik yutuqlaridan biri bo'lib, o'quvchilarga o'z vaqtini boshqarish imkoniyatini yaratadi. Kreativlik va innovatsion fikrlash bugungi ta'limda eng muhim omillardan biridir. O'quvchilarni yangi g'oyalar yaratishga va mavjud bilimlarni yangi shaklda ko'rishga undovchi usullar o'qituvchilar tomonidan qo'llaniladi.

Masalan, "design thinking" (dizayn fikrlash) metodologiyasi o'quvchilarga muammolarni ijodiy tarzda hal qilishga yordam beradi.

Zamonaviy ta'lim usullari ko'plab afzalliklarga ega bo'lib, ular ta'lim jarayonini samarali, qiziqarli va individualizatsiyalangan qiladi. Aktiv va interaktiv usullar o'quvchilarni ta'lim jarayoniga jalb qiladi va ularning motivatsiyasini oshiradi. O'quvchilar o'zlarini mustaqil fikr yuritishga, yangi bilimlarni topishga va bu bilimlarni amalda qo'llashga undaydigan ta'lim usullaridan foydalanganda o'zlarini yanada ishonchli his qilishadi. Masofaviy ta'lim va individual yondoshuvlar o'quvchilarga o'z sur'atida o'qish imkoniyatini beradi, bu esa ularning bilimlarni yanada chuqurroq o'zlashtirishiga yordam beradi. Zamonaviy texnologiyalar yordamida o'quvchilar o'zlariga mos resurslar va o'quv materiallarini tanlab olishlari mumkin. Zamonaviy ta'lim usullari nafaqat bilimlarni, balki turli ko'nikmalarni ham rivojlantirishga yo'naltirilgan.

Masalan, kreativ fikrlash, tanqidiy fikrlash, muammolarni hal qilish va jamoada ishlash ko'nikmalari zamonaviy ta'lim jarayonida keng tarqalgan.

Zamonaviy ta'lim texnologiyalari ta'lim jarayonini yanada samarali qilishda yordam beradi.

Kompyuterlar, internet, mobil ilovalar va boshqa raqamli texnologiyalar o'quvchilarga ta'lim olishda yangi imkoniyatlar yaratadi. Onlayn ta'lim platformalari, masalan, Coursera, edX, Khan Academy, o'quvchilarga butun dunyodagi kurslarga va o'quv materiallariga kirish imkoniyatini beradi. Bu platformalar o'quvchilarga o'z vaqtida va o'z sur'atida o'qish imkoniyatini yaratadi.

Virtual haqiqat (VR) va kengaytirilgan haqiqat (AR) texnologiyalari o'quvchilarga yangi va interaktiv o'qitish usullarini taqdim etadi. Masalan, tarix darslarida virtual sayohatlar, biologiya darslarida 3D modellar orqali o'qish imkoniyatlari yaratiladi. Sun'iy intellekt va mashina o'rganish texnologiyalari ta'lim jarayonini yanada samarali qilishda yordam beradi.

AI yordamida o'quvchilarning ehtiyojlarini tahlil qilish, ularning o'qishdagi qiyinchiliklarini aniqlash va ularga mos o'quv rejalarini yaratish mumkin. Mobil ilovalar o'quvchilarga o'qish jarayonini mobil qurilmalar orqali davom ettirish imkoniyatini beradi.

Masalan, turli xil o'quv ilovalari, til o'rganish, matematika va boshqa fanlar bo'yicha yordam beradi. Bu o'quvchilarga o'z vaqtlarini samarali boshqarish imkoniyatini yaratadi.

Zamonaviy ta'lim usullarining muvaffaqiyati o'qituvchilarning o'z ishlariga yondoshuviga bog'liq. O'qituvchilar zamonaviy metodlarni qo'llashda innovatsion yondoshuvlarni qo'llashlari kerak. O'qituvchilar yangi texnologiyalarni o'rganishlari va o'z malakalarini doimiy ravishda oshirib borishlari zarur.

Zamonaviy ta'limda o'qituvchining roli talabalar bilan individual aloqada bo'lishdir. Har bir talabaga mos yondoshuvni ishlab chiqish, uning ehtiyojlariga javob berish va qo'shimcha yordam ko'rsatish o'qituvchining asosiy vazifalaridan biridir. O'qituvchining motivatsiyasi ham muhimdir. O'qituvchi o'z ishiga qiziqish va ijodkorlik bilan yondashsa, talabalar ham ta'lim jarayonida faol bo'lishadi.

Zamonaviy ta'lim usullari ta'lim jarayonini samarali va interaktiv qilish, o'quvchilarning individual ehtiyojlarini qondirish va ularni yangi g'oyalar yaratishga undashga yo'naltirilgan. Bu usullar o'quvchilarga nafaqat bilimlarni, balki muammolarni hal qilish, ijodiy fikrlash va boshqa ko'nikmalarni ham o'rgatadi. Texnologiyalar va innovatsiyalar ta'lim sohasini yangilab, o'quvchilarga yangi imkoniyatlar yaratadi.

Zamonaviy ta'lim tizimlari o'qituvchilarni ham yangi metodlar bilan tanishtiradi va ularni doimiy ravishda rivojlantirishni talab qiladi. Bu jarayonlar orqali ta'lim tizimi yanada samarali va adolatli bo'lishi mumkin.

REFERENCES

1. Abdullaeva, M. (2017). Pedagogik texnologiyalar
2. G'ulomov, R. (2013). Zamonaviy ta'lim metodlari
3. Jabborov, B., & Ismoilov, E. (2015). Ta'limda informatika va texnologiyalarni qo'llash
4. Raximov, D. (2016). Pedagogik texnologiyalar va ularning ta'lim jarayonidagi o'rni
5. Mustaqimov, T. (2018). Shaxsiylashtirilgan ta'lim
6. Akhmedov, A. (2019). Masofaviy ta'lim va uning rivojlanish istiqbollari
7. G'ulomova, N. (2014). Innovatsion texnologiyalar asosida ta'limni tashkil etish
8. Yuldashev, M. (2017). Pedagogik texnologiyalarni rivojlantirish